ఈ బ్రతుకింతేనా!

ఆకెళ్ళ నాగమణి

రాఘవ అలిసిపోయి యింటికొచ్చాడు. వీధి అరుగుమీద ఆడుకుంటున్న బాబి తండ్రిని అల్లంతదూరం నుండి చూస్తూనే పరిగెత్తుకుంటూ వెళ్ళి—

'నాన్నమ్మ! నాన్నగారొచ్చారు!' అన్నాడు సంబరంగా. బాబినోట ఆమాట వింటూనే —ఆఁ... రాఘవ వచ్చాడా?' అంటూ ఆత్రుతగా లేచి రాబోయింది రామాయమ్మ. అప్పటికే రాఘవ లోపలికి వచ్చి గదిలోకి వెళ్ళిపోయాడు.

'నాన్నమ్మ! నాన్న రాగానే చెబితే ఐదుపైసలు యిస్తానన్నావుగా' అన్నాడు బాబి రామాయమ్మ కొంగుచివర ముడేసి పెట్టుకున్న ఐదుపైసలు మనవడి కిచ్చి పంపిస్తూ, 'లంచగొండి వెధవ — నాన్న ఆఫీసునుండి రాగానే చెప్పరా!' అంది. 'ఐదు పైసలిస్తావా?' అన్నాడు. 'ఊఁ' అనేసింది తను. 'గుంట వెధవ గుర్తు పెట్టుకున్నాడు' అని అనుకుంటూ నవ్వుకుందావిడ.

బయటికి వస్తాడేమో అంటూ పది నిమిషాలు చూసి తనే గదిలోపలికి వెళ్ళింది రామాయమ్మ. కుర్చీలో వెనక్కివాలి కళ్ళు రెండు మూసుకొని కుడిచేత్తో నుదురు పొత్తుకుంటున్నాడు రాఘవ. కొడుకు నా స్థితిలో చూసేసరికి రామాయమ్మ చెప్పాలనుకున్నది చెప్పలేక బయటికి వచ్చేసింది. అదంతా ఓకంట గమనిస్తున్న జానకి గ్లాసులో కాఫీ పోసుకొని గదిలో కొచ్చింది. రాఘవ చేతిని కళ్ళకడ్డంగా పెట్టుకొని పడుకున్నాడు.

కాలి సవ్వడివల్ల ఎవ్వరొచ్చారో తెలిసి కూడా అలాగే వుండిపోయాడు రాఘవ. జానకి కాఫీగ్లాసును టేబుల్‌మీద పెట్టి రాఘవ నుదురు తాకి చూస్తూ,

'ఏమిటి అలా వున్నారూ?' అంది. జవాబియ్యలేదు రాఘవ. కళ్ళకు అడ్డంగా పెట్టుకున్న చేతిని తొలగిస్తూ—

'అలా వున్నారేం?' అంది తిరిగి.

'ఊహుఁ...' అన్నాడు రాఘవ. అతణ్ణి మరింత బలవంతపెట్టి, తెలుసుకోవడం ఇష్టంలేక—'కాఫీ త్రాగి కాసేపు పడుకోండి' అంటూ కాఫీగ్లాసు అందించింది. రాఘవ మౌనంగా కాఫీ త్రాగి గ్లాసు తిరిగి యిచ్చేసాడు. జానకి గ్లాసు అందుకొని గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది. రాఘవ లేచి మంచం మీద వాలిపోయాడు.

రాఘవ కళ్ళుమూసుకున్నాడన్న మాటే గాని చెవుల్లో ఆఫీసరు మాటలే రింగు ర్లెత్తుతున్నాయ్.

'ఈసారి యిలాంటి తప్పు జరగడానికి వీల్లేదు. పై అధికారులకు రిపోర్టు చేయాల్సి వుంటుంది' అన్నాడు.

'ఎంత గర్వం! బోడి ఆఫీసర్నని ఎంత టెక్కు. పై అధికారులకు రిపోర్టు చేస్తా డట. చేసుకోనీ — ఏమవుతుంది? వెధవ

ఉద్యోగం పోతుంది అంతేకదా! అయినా తను కావాలని చేసాడా ఏమిటి ఆ తప్పు? ఆ కోటివెధవ సెలవు పెట్టి తన ప్రాణం తీస్తున్నాడు. అసలు ఆరేళ్ళ సర్వీసులో ఒక్కనాడు... ఒక్క చిన్నతప్పు చేసాడా? ఇదంతా ఆ కోటిగాడివల్లే వచ్చింది. వెధవ! పెళ్ళాం పుట్టింటికి వెళ్ళిందని సెలవుకే వెళ్ళాడు. అలాంటి వెధవ— పెళ్ళాన్ని వొదిలి వుండలేనివాడు అసలు ఎందుకు ఉద్యోగం చేయాలి? ఎంచక్కా పెళ్ళాం కొంగు పట్టుకొని తిరగ్గూడదూ?'

'ఎప్పుడో వారం రోజుల్క్రితం పంపించాల్సిన అర్జంటులెటరు ఫైల్లో పెట్టి, తనకోమాటమాత్రం అయినా చెప్పకుండా అడుగున పడేసాడు. తనకేం తెలుసు? ఎవరిక్కి వాడు నెలరోజులుగా పెండింగ్‌లో వుంచినవన్నీ వీలైనంతవరకు పూర్తి అయిందనిపించాడు. సంతకంకోసం ఆఫీసరుదగ్గరికి వెళ్ళిపోయాయి. కాని ... ఆ లెటర్‌కోసం, అంతగా ఎగిరాలా?'

'ఇది ఆఫీసనుకున్నావా? యిల్లా? వారం క్రితం పంపిచాల్సిన వుత్తరం ఇప్పుడటయ్యా పంపించేది? కనిపించడంలేదూ? 'అర్జంటు' అని. ఎందుకు? ఈ ఉత్తరం సమయానికి పంపించకపోతే?' అంటూ పిట్టిగా రంకె...సారీ ..అరిచాడు,

'అది నాసీటు కాదండి! కోటీశ్వరరావుది. ఆ వుత్తరం అర్జంటు అని యిందాకనే చూసాను. ఫైల్లో అడుగున పడేసాడు' అని తానెంత చెప్పినా వినిపించుకుంటేనా?

'రాఘవగారూ! మీరు సిన్సియర్‌గా వర్కు చేస్తారని నాకు తెలుసు. అందుకే మీకే పని అప్పచెబుతున్నాను. శ్రమ అనుకోకుండా కాస్త కోటీశ్వరరావుగారి సీటు కూడా చూడండి. అని ఆరోజు బ్రతిమాలిన' ఆఫీసరు—

ఈనాడు నేను తప్పుచేయలేదు మొర్రో అంటే విన్పించుకున్నాడా? విన్పించుకోలేదూ! పైగా సవాల్ చేస్తున్నట్టు 'ఎందుకు?' అన్నాడు. అంటే — ఈ వుత్తరం అర్జంటని తెలిసి చేయలేని నీ బతుకెందుకు, నీ బి. ఏ. డిగ్రీ ఎందుకు అసలు నీకీ ఉద్యోగం ఎందుకు అనేగా?

ఛీ...యిన్నాళ్ళకు ఇలాంటి మాట పడ్డాడు. ఇదంతా ఆ కోటిగాడివల్లే జరిగింది'

ఈ బ్రతుకు చాలు!

'ఒరేయ్! రాఘవా! చచ్చి నీ కడుపున పుడతారా! నా సీటు చూడమని ఆఫీసరు అడిగితే ఒప్పుకోరా నా తండ్రీ! నీకు పెళ్ళయింది కదురా! పైగా సీనియర్‌వి. నాబాధ నీకు అర్థంకాదని కాదు. కాని... నేను జూనియర్‌ని. పెళ్ళయి ఆరునెలలు కాలేదురా. మా ఆడది పుట్టింటికెళ్ళి వారం దాటింది. నా బాధ, ఈ వారం రోజులుగా నా ఆవేదన, సూటిగా చెప్పాలంటె నా విరహం నీతో విడమర్చి చెప్పలేను. అయినా నీకు అనుభవం వుంది కదురా చిట్టీ! ఈమాత్రం పుణ్యం కట్టుకోరా బాబ్బాబు' అని బ్రతిమాలాడు.

నిజమే అంటూ జాలిపడి దయతలిచి ఒప్పుకున్నాడు. కోటీశ్వరరావు తనను వీలైనంత పనిచేసి, పదిరోజుల సెలవు పెట్టి వెళ్ళాడు. వారం రోజులు పెళ్ళాం పుట్టింట్లో వుందని వీడు పదిరోజులు సెలవు ఎందుకు పెట్టాడో అర్థంకాక, ఆఫీసరు అడగ్గానే ఒప్పుకున్నాడు.

తీరా మంచికిపోతే చెడు ఎదురైంది. ఆఫీసరు అలా తిడ్తాడా? ముఖ్యంగా ఆ లేడి టైపిస్టు ముందు. ఆ అమ్మాయి నవ్వింది. అప్పుడు... నిజంగా ఆఫీసరు తిట్టిన దాని కంటె ఆ అమ్మాయి అలా నవ్వినందుకే తన గుండె నింత బాధపడి పోయింది. ఆ బాధ ఆ ఆఫీసరుకు తెలుసా? ఉహుఁ... ఆ కోటి వెధవకు తెలుసా? అర్థం చేసుకుంటాడా? ఉహుఁ...లేదు.

'ఛీ...వెధవ బతుకైపోయింది...ప్చ్...' బాధగా, విసుగ్గా నిట్టూర్చాడు రాఘవ.

ఆ రాత్రి భోజనాల వేళ వరకు రాఘవ అలా కూర్చుండి పోయాడు. మధ్యలో బాబిగాడు నోసారి వెళ్ళి పలకరించి మాట్లాడించాలని ప్రయత్నించి మారు పలకకుండా ఉరిమి చూసిన తండ్రిని చూసి, బిక్కమొహం వేసుకొని బయటికి వచ్చేసాడు.

'అబ్బాయ్ అలా వున్నాడేం జానకి?' కొడుకు దగ్గరికి వెళ్ళలేక కోడలిని అడిగింది రామాయమ్మ.

'నాతో కూడా ఏం చెప్పడం లేదు అత్తయ్యా!' అంది జానకి.

'భోజనానికి వస్తారా?' అంది జానకి వచ్చి.

'[illegible]' అన్నట్టుగా చూసాడు రాఘవ భార్యవంక.

'ఇక్కడికే తీసుకురమ్మంటారేమోనని' అంది చిన్నగా నవ్వుతూ.

'నీకు నవ్వుగానే వుంటుంది. అసలు ఆఫీసులో నాకెంత అవమానం జరిగిందో నీకు తెలీదు' కసురుకున్నాడు రాఘవ.

'అలిగి కూర్చోవడానికి ఇది ఆఫీసు కాదు. నేను ఆఫీసరును కాను. యిది యిల్లు. మీ ఆఫీసుగొడవ యింట్లో ఎందుకుగాని భోజనానికి లేవండి' అంది తిరిగి.

'ఊఁ.. గొడవ అక్కర్లేదు కాని... వెక్కిరించటం చేతవవుతుందేం?' అన్నాడు రాఘవ.

'అసలు విషయం చెప్పకపోతే ఎలా అర్థం అవుతుంది? అడిగినా చెప్పకుండా అలక పాన్పు...కాదు అలక కుర్చీ ఎక్కారుగా అందుకే అక్కర్లేదన్నాను' అంది అతనిపక్కనే కూర్చుంటూ.

'ఇంతకీ ఏం జరిగింది?' అంది.

'ఆ కోటివెధవ చేసాడు ఇంత' అన్నాడు తలా తోకా తెలీకుండా! జానకికేం అర్థం కాలేదు.

'ఆ చెప్పేదేదో అర్థం అయ్యేలా చెప్ప కూడదటండీ!' అంది ఏనుగుమొహంవేసి.

'ఏం? ఇంగ్లీషులో చెబుతున్నానా?' అన్నాడు రాఘవ. తన బాధ జానకి అర్థం చేసుకోవడం లేదనే బాధ తప్ప, తనేం చెబుతున్నాడో అర్థం చేసుకోక.

'ఇంగ్లీషులో చెప్పినా బావుండేపోను! తెలియని భాష, అంతగా పరిచయంలేని భాష కాబట్టి బాధ వుండేది కాదు. చెప్పిన దానికి ఊఁ కొడ్తే అయిపోయేది. తెలుగులో చెబుతున్నా అర్థంకావడంలేదు అంటే...' రాఘవ మొహం ఎర్రబారడంతో ఫక్కున నవ్వేసింది.

'ఆ కోటి వెధవ చేసాడు ఇంత' అన్నారు. ఏ కోటివెధవ? ఏం చేసాడు, పైగా ఒక్కవెధవ, పదివెధవ, వె[illegible] వెధవ, లక్షవెధవ కోటివెధవ అని వుంటారేమిటండి?' నాకు తెలీకడుగుతాను' అంది జానకి అమాయకంగా మొహంపెట్టి. తెలిసిన తెలియనట్టు చూస్తూ, రాఘవను నవ్వించాలని.

అంత కోపంలోను రాఘవకు నవ్వు

వచ్చింది. అయినా తన మాటలకు అలా వేరే అర్థాలు తీసి, అమాయకంగా తెలి వతు అవడం గుర్తుకొచ్చి, అదంతా కేవలం తను నవ్వడానికే అని అర్థమై, సీరియస్‌గా మారిపోతూ చిరాకు పడుతూ—

'నీకంతా వేళాకోళంగా వుంది కదూ!' అంటూ మొహం ప్రక్కకు తిప్పుకున్నాడు రాఘవ. భర్త అలా పసిపిల్లవాడిలా అలగడం చూస్తుంటే జానకికి నవ్వు వచ్చింది. అంతలోనే జాలేసింది. అతని భుజం మీద చెయ్యివేసి, మొహాన్ని తనవైపు తిప్పుకొని తల నిమురుతూ.

'కోపం వచ్చిందా?' అంది. కళ్ళలోకి చూస్తూ. జానకి ఆ మాటలో ఏం మహత్యం వుందో కాని, చాలాసార్లు, అలా లాలనగా అడిగేసరికి, ఎంత కోపంలో వున్నా, తక్షణం జరిగింది మర్చిపోయి, కరిగిపోయే వాడు రాఘవ. ఈసారి అంతే అయ్యింది.

'ఛీ...వెధవ బతుకైపోయింది జానకి! ఏమిటో!' అన్నాడు మెల్లిగా.

'ఛ..ఆఫీసులో ఏదో గొడవ జరిగినంత మాత్రాన అలా అనుకుంటారా? చూడండి! మీది వెధవ బతుకేనా?' అంది అతని మొహాన్ని రెండు చేతుల్లోకి తీసుకుంటూ.

'చెప్పరేం? రాజా బతుకు కాదూ!' అంది, రాఘవ మాట్లాడలేదు. జానకి మొహంలోకి చూస్తూ తృప్తిగా నవ్వాడు.

'ఇంతకీ అసలు విషయం చెప్పేరు కాదూ!' అంది జానకి. ఏలాగైతేనేం రాఘవ చెప్పేదంతా అర్థం చేసుకొని తేలిగ్గా నవ్వేసింది జానకి.

'నీకు నవ్వుగా వుందా జానకి?' అన్నాడు రాఘవ.

'మీ ఆఫీసరు అలా మీరు చెప్పేది వినకుండా తిట్టడం తప్పే. కాని మీరిలా తలచుకొని బాధపడడం బావులేదు' అంది.

'అసలు ఆ కోటి వెధ...అదే కోటేశ్వరరావు రానీ! వాడిపని చెబుతాను. పెళ్ళాం కొం పట్టుకు తిరిగే వెధవకు ఉద్యోగం ఎందుకో కనుక్కుంటా! వాళ్ళి బుద్ధిలేని వెధవ. పిగ్గులేని'...

'మీకు మహా వున్నట్టే! మొదట్లో మీరు అంతేగా' అంది జానకి.

'ఛ..వాడిలా నేను, అంతలా నీ కొంగు పట్టుకొని తిరిగానా జానకి, నేను మొదటి నుండి కూడా చాలా...'

'బుద్ధిమంతులు అవునా!' అంటూ నవ్వేసింది జానకి.

'సరే... మీరు నిజంగా బుద్ధిమంతులు— బోల్డు మంచివారు. అవునా? ఒక్కసారి వచ్చి వెళ్ళమని నాన్నగారు రాస్తున్నారు కదూ, వెళ్ళి ఓ పదిరోజు—' జానకిమాట పూర్తికాకముందే హడావుడిగా లేచాడు రాఘవ.

'పదవోయ్ జానకి! వడ్డించేద్దువు కాని, నేను నాలుగు చెంబులు పోసుకొని వచ్చేస్తానూ' అంటూ పడిచాడు.

'అయ్యింది! అబ్బాయిగారిపని?'

'వెడితే వెళ్ళవోయ్! నీకే బాధ. అమ్మకు చేతకాదు ఏపని చేయలేదు. వేళకు ఇంట్లో కాకపోతే హోటల్‌లోతింటే ఆరోగ్యం సరిగా వుండదని కంగారుపడుతూ నవ్వు రావల్సిందే' అన్నాడు.

'ఊఁ...అసలు పంపను అని చెబుతూ! నాన్నదగ్గరికి వెళ్ళాకా నేనసలు మీగురించి కంగారుపడను.'

'ఆఁ... నాకు తెలుసులేవోయ్! అయినా నా నేరిగాని నిన్ను వెళ్ళనంటేమాత్రం వెళ్తావా! వెళ్ళడం ఇష్టంలేక, తప్పు నా మీద తోస్తావ్ కాని' అంటూ జానకి బుగ్గమీద చిటికేసి, హుషారుగా ఈలవేస్తూ బాత్‌రూమ్‌లోకి వెళ్ళిపోయాడు రాఘవ.

'రాఘవ! నీకువచ్చే పౌర్ణమినుండి మంచి రోజులొస్తాయట. ధనలాభం, పుత్ర ప్రాప్తి. ప్రమోషను వస్తాయట' అంది భోజనంచేస్తూ, రామాయమ్మ — రాఘవ కాస్త హుషారుగా కన్పించడంతో వచ్చి నప్పటినుండి అపుకున్నా, యిక అపుకో లేనట్టుగా.

'ఎవరు చెప్పారమ్మా?'

'మధ్యాహ్నం కామాక్షమ్మగారింటికి ఓ జ్యోతిష్కుడు వచ్చాడులే.'

'వాడి మొహం!' అన్నాడు రాఘవ తేలిగ్గా తీసిపారేస్తూ.

'నీ పెళ్ళాం అలాగే అందిరా బాబు! కాని... ఏ పుట్టలో ఏ పాముందో? కామాక్షమ్మగారికి జరిగినవన్నీ చెబుతుంటే అతను నిజమే అంది. నువ్వు కూడా చూపించుకోవే అమ్మాయ్ అంటే నీ పెళ్ళాం వింటేనా? నాకు నమ్మకం లేదత్తయ్యా! అనవసరంగా పావలా దండగ అంది' కోడలివంక చూస్తూ రామాయమ్మ.

చిన్నగా నవ్వుకుంది జానకి.

'నాచేయి చూపి నీ గురించి చెప్పాడురా రాఘవ! నీ చెయ్యి చూస్తే యింకెన్ని విషయాలు చెబుతాడో అని, రేపు ఆది వారం కదూ! రమ్మన్నాను. మర్చిపోకుండా వుగా!' అంది.

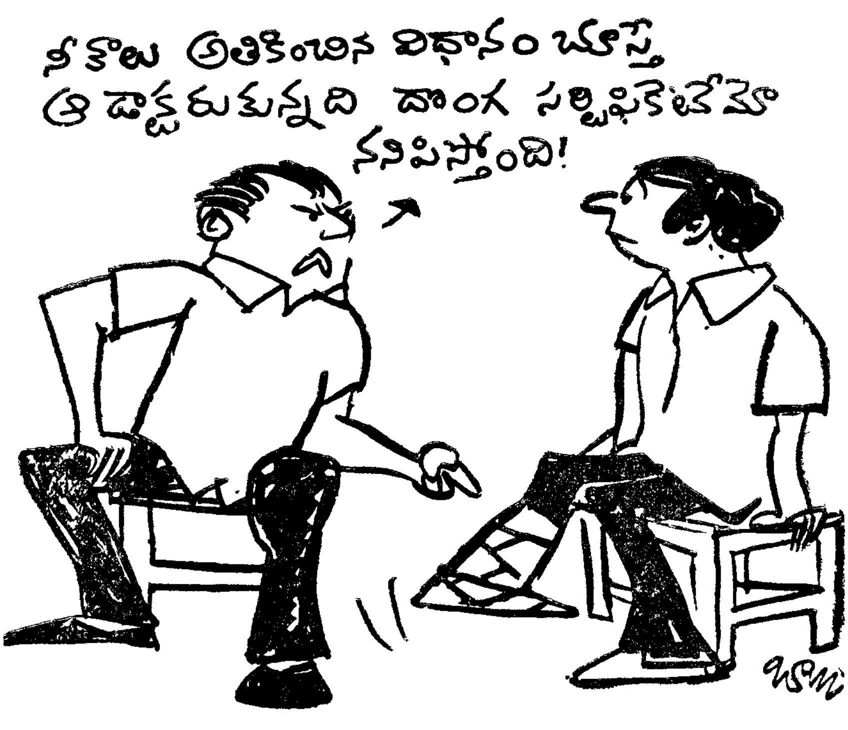

'నాగురించి ఏం చెప్పాడు?'

'నువ్వు ఉద్యోగం చేస్తున్నావని చెప్పాడు. ఆర్థికలోపంవల్లే నువ్వు బి.యే. తరువాత చదవలేకపోయావని చెప్పాడు. చిన్నప్పటినుండి నీ కొడుకు పెద్ద బుద్ధులు కలవాడని చెప్పాడు. ఈ [illegible] తరువాత ధనలాభం, పుత్రప్రాప్తి అని చెప్పాడురా! యింకా నీకు పెళ్ళయ్యిందని నీకో కొడుకని...యింకా త్వరలోనే పుత్రప్రాప్తి అని కూడా చెప్పాడురా!' అంది సంతోషంగా.

'పుత్రప్రాప్తి కూడానా?' అంటూ భార్యవంక చూస్తూ నవ్వాడు రాఘవ. అప్పటికి వచ్చే నవ్వు నాపుకోవడానికి విఫలప్రయత్నం చేస్తున్న జానకి భర్త అలా చూడ్డంతో బయటికి వచ్చేసింది ముసిముసినవ్వుకుంటూ.

మర్నాడు మధ్యాహ్నంవేళ రాఘవ మంచంమీద పడుకొని పేపరు చదువుకుంటూ మధ్య మధ్య, చాపమీద కూర్చొని తన చొక్కాకు బొత్తాములు కుడుతున్న జానకితో వినకున్నా వింటున్నట్టు ఊఁ... అంటున్నందుకు హుషారుగా వార్తలు, సినిమా కబుర్లు చెబుతున్నాడు.

'రాఘవా!' అంటూ రామాయమ్మ గట్టిగా పిలవడంతో, కంగారుగా పేపరు టేబుల్ పైకి విసిరేసి బయటికి వెళ్ళాడు రాఘవ.

'అదుగోరా! జ్యోతిష్యుడు!' అంటూ వరండా మెట్లెక్కి వస్తున్న ఓ మనిషిని చూపెట్టింది.

'నాకెందుకమ్మా? చెప్పాల్సినవి నిన్నే చెప్పాడుగా!' అన్నాడు. నిన్న ఏదో చెబుతుంటే విన్నాడన్నమాటే కాని, అంతగా ఆలోచించలేదు రాఘవ.

'అది కాదురా! నీ చేయి చూస్తే యింకా ఏమైనా చెబుతాడు' అంటూ అతను రావడంతో, అతని కూర్చొపెట్టి ఎదురుగా రాఘవ ప్రక్కనే కూర్చుంది.

విధిలేక కూర్చున్నాడు రాఘవ. నిన్న [illegible] అరగంటసేపు చెప్పినమాటలే చాలాసార్లు చెప్పి లేచాడతను. పావలా ...జేబులో వేసుకొని.

'నువ్వూ చూపించుకోరాదుటే జానకి!' అంది రామాయమ్మ.

'నాకెందుకు అత్తయ్యా!' అంటూ

ఈ బతుకు చాలు!

జానకి మొండికేయడంతో అతను వెళ్ళి పోయాడు.

'నిజంగానే కొన్ని విషయాలు సరిగ్గా చెప్పాడు కదూ జానకి' అన్నాడు రాఘవ. చిన్నగా నవ్వేసింది జానకి.

'నవ్వుతావెందుకే?' అంది రామాయమ్మ చిరాకుగా.

'నవ్వక ఏం చేయను అత్తయ్యా. నిన్న మీకు చెప్పారా! యివాళ చెప్పింది అదే కదూ! మీ వాడుట బొట్టులేదు. మీ ప్రక్కన నాన్నమ్మా! అంటూ పిలిచే బాబుని చూసాడు. నన్ను చూసాకా, ఆ జ్యోతిష్యుడే కాదు. ఎవరైనా చెప్పగలరు. మీ అబ్బాయికి మాత్రం విశేషించి ఏం చెప్పాడు? ప్రమోషన్ మాట దేవుడెరుగు. కాని...ఆ మాత్రం లాభం వచ్చే విషయాలు చెప్పకపోతే వాళ్ళకి గడిచేదెలా?' జానకి మాటలకు నిర్ఘాంతపోయిందామె.

'ఇప్పుడు రోజులంతగా బాగా లేవని చెప్పాడు కాదూ!' జానకి! అన్నాడు రాఘవ. రామాయమ్మ వెళ్ళిపోవడంతో.

'ఏం? ఎందుకు బాగా లేవూ? మనమేం ఇబ్బంది పడడం లేదే?' అంది జానకి.

'ఇంట్లో ఇబ్బందులు కావోయ్...నిన్న మా ఆఫీసరు...' రాఘవ అమాయకత్వానికి జానకి నవ్వుతూ,

'చాల్లెద్దురూ! మీరు మరీను. ఆఫీసులో జరిగిన చిన్న గొడవకు మీరింతగా అనుకోవడం...'

'పోని ... ప్రమోషన్ వస్తుందని అన్లేదూ?' అన్నాడు.

'అహా...మీ మాట ప్రకారం, మీ ఆఫీసరు తిడుతున్నాడని, రోజులు బాగా లేవని అంటున్నారుగా? ఈ ప్రమోషన్ రావడం...'

'అదికాదు జానకి! ఆ మధ్య అనుకున్నారులెద్దూ అందరూ. ఆఫీసరు నాపేరు రికమెండ్ చేసాడని...కోటిగాడు వెళ్ళి వారం రోజులేగా అయింది. అయినా నిన్ననేగా అతను అలా విసుక్కున్నది.'

'ఇదీ మరీ బాగుంది. యిందాకా రోజులు బాగా లేవనడానికి ఆఫీసరు తిట్టాడని ఉదాహరించారు. ఇప్పుడు ఇదేనా? ఏమో! మీకు నమ్మకం వుందేమో కాని నాకే మాత్రం నమ్మకంలేదు.'

'ఏమో! వాడు అలా చెబుతుంటే నాకెంతో నమ్మకంగా వుంది.'

'వాడేం చెప్పాడో నాకర్థం కాలేదు. ఎదురుగా కన్పించేవి చెప్పడం కూడా గొప్ప వేమిటి? అయినా నా కలాంటి వాటిమీద నమ్మకం లేదు' అంది ఖచ్చితంగా జానకి.

'రేపును రంగుటద్దాల్లో చూసి, గొప్పగా ఊహించుకొని పొంగిపోవటం, రేపు ఇంతకంటే విపరీత పరిస్థితులే ఎదురైతే క్రుంగిపోవటం ఏ విధమైన బలహీనతే'

'రేపంటే నీవు ఆశ పెంచుకోవా జానకి? నిరాశావాదివా నువ్వు?'

'లేదు. నేను ఆశావాదినే. రేపు వుందన్నీ వుంటుందన్నీ ఉండాలనే అనుకుంటాను. కాని...ఇలా వుండాలని అనుకునే ముందు, నేటి మన కృషి, ప్రయత్నం అంచనా వేసుకొని, ఊహించి, ఆశిస్తానే తప్ప మరోవిధంగా కాదు. ఈనాడు అనుకున్నది, రేపు జరగకపోతే, ఈక్షణం రేపు మనముందు నిలబడి నవ్వుతుంది. ఆక్షణాన్ని ఎదుర్కొనే శక్తి అందరిలో వుండదు, అందుకే...'

'నువ్వు రేపు ఎలా వుండాలనుకుంటున్నావ్?' అన్నాడు రాఘవ నవ్వుతూ.

'ఇలాగే... ఈరోజులాగే వుంటే చాలు.'

'అల్పసంతోషివి జానకి! అంతేకాదు రేపు ఎదురయ్యే పరిస్థితికి తట్టుకోలేని భీరువువి'

అతని మాటలకు జానకి సాలోచనగా చిన్నగా నవ్వేస్తూ—'నేను మీకు భీరువులా కన్పిస్తున్నానా?' అన్నట్టు అతని మొహంలోకి చూసింది.

మరో రెండురోజుల్లో ప్రమోషన్ విషయం తెలిసిపోతుందని ఆఫీసులో తెలియడంతో, రాఘవ జ్యోతిష్యుని మాటలు గుర్తుకొచ్చాయి.

ఆ సాయంత్రం ఆఫీసునుండివస్తూ, ఆంధ్రాబ్యాంకు దాటాకా గార్డెన్ కెదురుగా వుమెన్స్ కాలేజి గోడవారగా ఓచోట కూర్చున్న చిలకజోస్యం చెప్పే వ్యక్తిని చూస్తూనే ఆగిపోయాడు, పదిపైసలివ్వటంతో చిలక పేర్చిన ముక్కల్లోనుండి ఓ కాగితంముక్క తీసి యివ్వడంతో చేయిచాపి చూపించాడు, చాలాసార్లు అతని ముందు కొందరు అలా చేతులు చాచి కూర్చొని వుండడం చూసి, 'ఛ ...బుద్ధి

లేదో అంటూ చిరాకుపడ్డ తనే ఈరోజు అలా చేయి చూస్తుంటే ఓ క్షణం సిగ్గు వేసి మరుక్షణంలో మనసును సరిపెట్టుకున్నాడు రాఘవ. వాడు ఏమిటేమిటో చెబుతుంటే రాఘవకేం అర్థం కాలేదు.

'నాకు ప్రమోషన్ వస్తుందా? రాదా?' అన్నాడు.

'ఓ...తప్పకుండా వస్తుంది. ఇదుగో చేయి... ఈ చేతిలోని ఈ రేఖవుంది చూశారు బాబు... ప్రమోషన్ రేఖేనండి. ఈవారం అంతా గురుబలం బాగుందండి. ధనలాభం, ఉద్యోగలాభం, సుఖలాభం...' యింకా ఏమిటేమిటో అంటుంటే తిరిగి తన పాతప్రశ్నే అడిగాడు రాఘవ.

'బాబుగారూ! అనుమానించకండి! వస్తుంది. మీకు రాకపోవడం ఏమిటి? తప్పకుండా వస్తుంది' అన్నాడు.

రాఘవ సంతోషపడిపోయాడు, జేబులో నుండి పావలాతీసి వాడి చేతిలో పెట్టి హుషారుగా యింటికివెళ్ళి, కూనిరాగం తీస్తూ గదిలోకి అడుగుపెట్టాడు.

'నాకు ప్రమోషన్ వస్తోందోయ్' అన్నాడు కాఫీ తీసుకువచ్చిన జానకితో.

'నిజంగానా!' అంది సంతోషంగా జానకి.

'ఊఁ...చిలక జోస్యంవాడు చెప్పాడు — ఇందాకా' అంటూ జరిగింది చెప్పాడు. జానకి భర్త మొహంలోకిచూసి మరేం మాట్లాడకుండా ఖాళీగ్లాసు అందుకొని వెళ్ళిపోయింది.

'జానకీ! ప్రమోషన్ వస్తే క నీ సం యాభై రూపాయిలు జీతం పెరుగుతుంది మనకు ఇప్పుడు వచ్చేజీతం సరిపోతోంది కదూ! అంటే ఆ యాభై రూపాయలు మిగులన్న మాటేగా! మొదటినెల నువ్వో మంచిచీర కొనుక్కో. అన్నట్టు నీకు ఒక వాచీ కొనివ్వాలని నా కెన్నాళ్ళుగానోవుంది జానకీ! నీ అందమైనచేతికి వాచీ పెడితే మరీ అందంగ వుంటుంది. అన్నట్టు బాబిగాడికి మూడేళ్ళు దాటిపోయాయి కదూ! ఈ వేసవి అయిపోయాకా స్కూల్లో వేసిద్దాం. వాడి చదువుకు ఇప్పటినుండే దాచాలి మరి.'

నిద్రపోనీయకుండా ఒకటే సంబరంగా చెబుతున్న భర్తవంక మానూ వుండిపోయింది జానకి, ఏతన్నీ ఏమీ అనలేక, ఎలా వారిం చాలో తెలీక; లోలోపలే బాధపడిపోయింది.

అర్ధరాత్రివేళ మెలకువవచ్చిన జానకి, లేచి కూర్చుంది. ప్రశాంతంగా నిద్రపోతున్న భర్త మొహంలోకి చూసింది. అమాయకత్వం మూర్తీభవించినట్టున్న భర్త మొహాన్ని చూస్తూనే ఆమె మనసంతా జాలితో నిండిపోయింది.

ఇంకా రాని ప్రమోషన్, వస్తుందో, రాదో, ఖచ్చితంగా తెలియని ప్రమోషన్ గురించి అతను కనే కలలను, వాటిని పటిష్ఠం చేసుకోవడానికి, జ్యోతిష్యుడు చెప్పే మాటలను నమ్మడం చూస్తుంటే అతను అంతగా ఎందుకు నమ్ముతున్నాడో అర్థంకాలేదు జానకికి.

జోస్యం చెబుతాననే ఏ వ్యక్తికాని, చేయి చూసి, శుభం జరుగుతుందని చెబుతాడే కాని, అశుభం, నష్టం జరుగుతుందని చెప్పడు — చెప్పలేడు. అలాంటప్పుడు అందరికి శుభాలే జరిగితే కన్నీళ్ళకు చోటేది? బాధలకు, అర్థమేది? కనీసావసరాలకే కటకటలాడిపోయే మధ్యతరగతి కుటుంబాలు, మరుక్షణానికే అర్థం చెప్పలేక, రేపుకు రూపం దిద్దలేక పోతున్నప్పుడు, భవిష్యత్తును రంగులకలలో చూపిస్తే, దారిలేని జీవితాలు, ఎలా నమ్ముతారు? ఒక్క పూటకు రూపం దిద్దలేకపోయినవారు, భవిష్యత్తును ఎంతో అందంగా ఊహించుకోవడానికి ఎక్కడినుండివస్తుందా ధైర్యం? ఆ బంగారు భవిష్యత్తు ఎలా వస్తుందని కూడా ఆలోచించనివారు, అందంగా మాత్రం ఎలా ఊహించుకోగలుగుతారూ? పునాదిలేని మేడను ఎలా నిలుస్తాయను కుంటారూ? పూరిగుడిసె నిలవదే? మరి జీవిత లమాటేమిటి?

'నువ్వు చాలా ఘోరంగా ఆలోచిస్తున్నావ్ జానకీ! కలతలు, కన్నీళ్ళల్లో మ్రగ్గిపోయే జీవితాలు రేపటికి రూపం చెప్పలేని జీవితాలు భవిష్యత్తు బంగారు బాటలో ప్రయాణం చేస్తుందంటే నమ్మక నిరాశ పెంచుకోమడం అన్యాయం' అంది మనసు.

'కాని ... ఆధారం లేకుండా, కృషి, ప్రయత్నం లేకుండా ఎక్కడి నుండో బంగారు భవిష్యత్తు ఊడిపడుతుందని అనుకొని నమ్మడం, నమ్మి ఆశలు పెంచు

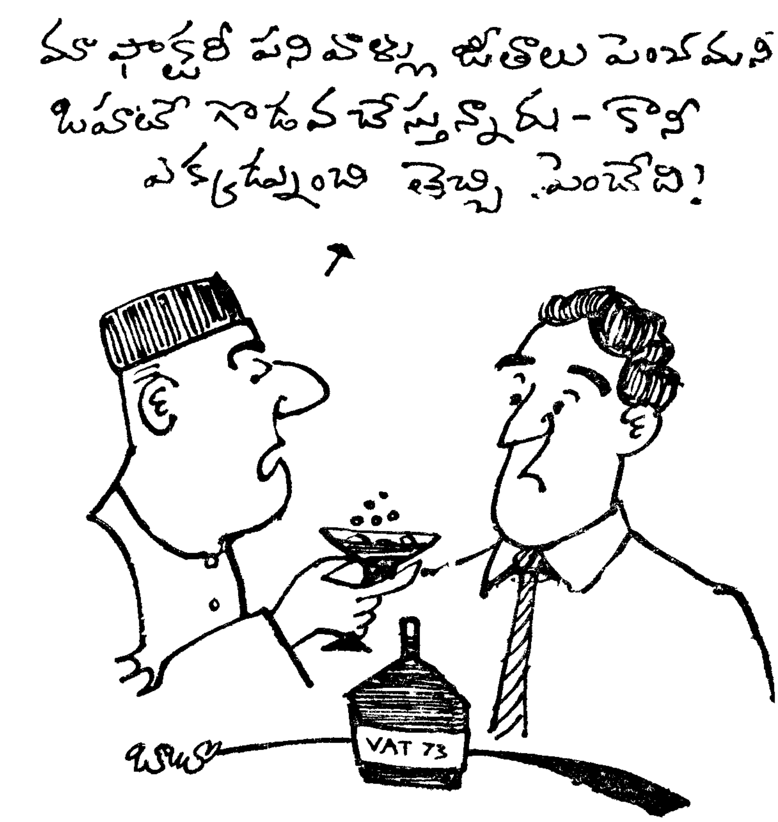

ప్రాచీన వైద్య పద్ధతులు

గ్రహణి, సంగ్రహణి హరములు

[కడుపునొప్పి, ఆసనము తీపుకలిగి—చీము లేక రక్తం మిశ్రమమయి విరేచనాలయే అతి సార రోగానికి గ్రహణి అంటారు., ఆంగ్లంలో దీనికి 'డిసెంట్రీ' అని అంటారు. విషమ పరిస్థితిలోవున్న గ్రహణి రోగానికి సంగ్రహణి అంటారు. ఆధునిక వైద్యసదుపాయం అందుబాటులో లేనివారు ఈక్రింది ప్రాచీన వైద్య చికిత్సా పద్ధతులలో యుక్తమయిన దానిని ఆచరిస్తే తప్పక ప్రయోజన ముంటుంది.]

1. పిప్పళ్ళు, శొంటి, విషబొద్ది, నల సుగంధిపాల, చిన్నములగ, పెద్దములగ, చిత్రమూలం, కొడిసెక్షారం, పంచలవణములు [అనగా సైంధవ లవణం, సౌవర్చలవణం, బిడారులవణం, సముద్రలవణం, ఔద్భిద లవణం] వీనిని సమభాగాలుగా తీసుకొని మెత్తగా చూర్ణంచేసి—పూటకు అరతుల మెత్తు చూర్ణాన్ని పెరుగుమీది తేటలో కలిపి—రోజూ మూడు పూటలా వారంరోజులు సేవిస్తే గ్రహిణిరోగం నివృత్తిస్తుంది.

2. పంచలవణములు సజ్జక్షారం, యవక్షారం, మిరియాలు, పంచకోలములు, [అనగా శొంఠి, పిప్పలి, పిప్పలిమూలం, చెవ్యం, చిత్రమూలం] వోమము, ఇంగువ అనువానిని సమబాగములుగా తీసుకొని—మాదీఫలరసంతోగాని, దానిమ్మపళ్ళరసంతో గాని నూరి—కుంకుడుగింజంతేసి మాత్రలు చేసి—రోజూ మూడు పూటలా ఒక్కొక్క మాత్రను మజ్జిగతో వారంరోజులు పుచ్చుకుంటే గ్రహిణి రోగం నివృత్తిస్తుంది.

3. ఒక నీరుల్లి పాయలో ఒకగోధుమ గింజఎత్తు నల్లమందు వుంచి—కుమ్ములో ఉడికించి—రెండుమూడురోజులు ఉదయం, సాయంత్రం తింటే రక్తగ్రహిణి హరిస్తుంది. ఒక నీరుల్లిపాయను సన్నంగా ముక్కలుకోసి ఆ ఉల్లిపాయంత వెన్నకలిపి తింటేగ్రహిణి, రక్తగ్రహిణి నివృత్తిస్తాయి. రోజూ మూడు పూటలా తినాలి.

4. రెండు లేదా మూడు ఔన్సుల అరటి పువ్వుల రసంలో పెరుగు కలిపి రోజుకు మూడు సార్లు వారం రోజులు పానంచేస్తే రక్త గ్రహిణి నివృత్తిస్తుంది.

5. ఉసిరిక కాయల రసాన్ని పూటకు ఒకటి లేదా రెండు ఔన్సుల చొప్పున రోజూ మూడుపూటలా వారం రోజులు పానం చేస్తే రక్తగ్రహిణి, పురాణరక్తగ్రహిణి నివృత్తిస్తాయి. పచ్చి ఉసిరిక కాయలు లభ్యమవక పోతే ఉసిరిక వరుగు కషాయాన్ని మోతాదు రెండు లేదా మూడు అవున్సుల చొప్పున పానం చెయ్యవచ్చు. పూటకు రెండు లేదా మూడు అవున్సుల ఉసిరిక ఆకుల తేలిక కషాయంలో పావుతులం మెంతులు కలిపి రోజూ రెండు పూటలా కొన్నాళ్ళు సేవిస్తే పురాణ రక్తగ్రహిణి నయమవుతుంది.

6. కరివేపాకులను పచ్చివిగాని, నేతిలో వేయించినవి గాని [సుమారు రెండుతులముల ఎత్తు] దినమునకు రెండు సార్లు తింటే రక్తగ్రహిణి హరిస్తుంది.

7. ఒక ఔన్సు కొడిశపాలచెక్క కషాయంలో —అరగోధుమగింజంత నల్లమందు కలిపి నాలుగు గంటలకొక మోతాదుచొప్పున యిస్తే రక్త విరేచనాలు కడతాయి. కాని ప్రేవులలో పుండయ్యే రక్తగ్రహణికి ప్రారంభంలో దీనిని యివ్వకూడదు. ఈ కొడిశపాలచెట్టును 'పెద్ద అంకుడుచెట్టు' అని కూడా అంటారు. సంస్కృతంలో ఇంద్రయవ, కాళింగ అని అంటారు.

8. మిరియాలను మెత్తని ముద్దగా నూరి, యిండుపకాయంతేసి వుండలుచేసి—పూటకు ఒకటిగాని, రెండుగాని రోజూ మూడు పూటలా మజ్జిగతో సేవిస్తూంటే గ్రహిణిరోగం హరిస్తుంది.

9. చింతగింజల చూర్ణాన్ని పూటకు అరతులమెత్తు చొప్పున రోజూ మూడు పూటలా మంచినీళ్ళతో సేవిస్తే గ్రహిణి రోగం హరిస్తుంది.

10. లేతదానిమ్మ ఆకులు గుప్పెడుతెచ్చి ముద్దగా నూరి—అందులో గోళీకాయంత వెన్న—అంతే పరిమాణం గల పటిక పంచదార చూర్ణం కలిపి రోజూ మూడుపూటలా కొన్ని రోజులు తిన్నట్లయితే రక్తవిరేచనాలుకడతాయి.

11. చిన్న నిమ్మకాయంత వెన్నలో, ఒక నీరుల్లి పాయ ముక్కలను, మెంతులను సరి సమానంగా కలిపి అయిదారు రోజులు రోజూ మూడు పూటలూ తిన్నట్లయితే గ్రహిణి రక్తగ్రహిణి హరిస్తాయి.

12. నేరేడు చెట్టుయొక్క మాను చెక్క కషాయాన్ని రెండు లేదా రెండున్నర ఔన్సుల చొప్పున ఆరేసి గంటలకొకసారి పానం చేస్తే గ్రహిణి రక్తగ్రహిణి నివృత్తిస్తాయి.

13. నాలుగు లేక అయిదు గోధుమ గింజల ఎత్తు జాజికాయచూర్ణాన్ని నేతిలో దోరగా వేయించి—అరగోధుమగింజ ఎత్తు నల్లమందు అందులో కలిపి—రోజూ మూడు పూటలా మూడు లేదా నాల్గు రోజులు సేవిస్తే గ్రహిణి, రక్తగ్రహిణి కడతాయి.

14 గ్రహిణి, రక్తగ్రహిణితో తీసుకుంటున్నవాళ్ళు తగిన పథ్యం చెయ్యాలి. తియ్యదానిమ్మపళ్ళు, నేరేడు పళ్ళు, అరటి పళ్ళు, ఉసిరిక పళ్ళు తింటూంటే రోగం శీఘ్రంగా నయమవుతుంది. పాలగుండజావ, సగ్గుజావ త్రాగడం మంచిది.

[పిల్లలకిచ్చే మోతాదు వయస్సున కనుగుణంగా తగ్గించాలి.]

సేకరణ ఆకుండి నారాయణమూర్తి

కోవడం, అవివేకం.'

'అదృష్టం వున్నప్పుడు'

'అదృష్టం అనేదివుంటే వాళ్ళు చెప్పినప్పుడు వరించి కాకపోతే తరిమేస్తుందా? ప్రతివారికి అదృష్టం వరిస్తే, దురదృష్టవంతులే కరువైపోతారు. వాళ్ళు నిజాన్ని చెబుతున్నారంటే అంతే కదూ మరి.'

'నిజం అయినా కాకపోయినా, నిరాశ నిండిన మనిషికి ఓదార్పు, రేపటిమీద ఆశ కల్పించటం.'

'ఓవిధంగా నేరమే. రేపటి గురించి కలలుకంటూ మురిసిపోయే రాఘవలాంటి వాళ్ళు చాలామంది వుంటారు. వాళ్ళు అనుకున్నది రేపు కానప్పుడు, ఎదురయ్యే పరిస్థితులకు తట్టుకోగలరా? జోస్యాన్ని నమ్మి కలలుకనే బలహీనత వున్నవాళ్ళెవ్వరు అనుకున్న వనుకున్నట్టు జరగక విపరీత పరిస్థితులెదురైతే తట్టుకోగలరా? రేపటి మీది ఆశ, నేడు మనిషిని పొంగించినా, రేపు క్రుంగించదన్న నమ్మకమేమిటి? అలాంటప్పుడు, ఆ బలహీనులకు చేయూత యిచ్చేది ఎవ్వరు?'

రాఘవది మరీ సున్నితమైన మనసు. అమాయకత్వం, మూర్తీభవించినట్టువుండే రాఘవ, రేపు ... రేపు అనుకున్నది జరగకపోతే ఎంత బాధపడతాడో అనుభవంమీద తెలుసుకున్న జానకి లోలోపలే ఎంతో బాధపడిపోయింది.

రాఘవ, జోస్యాన్ని వెర్రిగా నమ్మడం జానకికి ఇష్టం లేకపోయింది.

మర్నాడు రాఘవ ఆఫీసునుండి వస్తూనే మరో వార్త చెప్పాడు.

'జానకి! నాకు ప్రమోషన్ గ్యారంటీ. తప్పక వస్తుంది. ఇవాళ ఆఫీసుకు ఓమూగి అతను వచ్చాడు. అతను కూడా అలాగే చెప్పాడు.'

'మీ కొక్కరికే చెప్పాడా? ప్రమోషన్ వస్తుందని?' అంది జానకి.

'వెంకట్రావు రామారావు యింకా యిద్దరి ముగ్గురు చూపించుకున్నారు. వాళ్ళకుకూడా చెప్పాడట. అయినా వాళ్ళ మొహం! సర్వీసు, సినియారిటీ లేనివారికి ప్రమోషన్ ఎలా వస్తుంది?' అన్నాను

తనకే తప్పకుండా వస్తుందన్న ధీమాతో.

'ఏం? అతను చెప్పినప్పుడు, మీకు వచ్చి, వాళ్ళకెందుకు రాదూ?' మాటిగా జానకి అడగడంతో,

'ఆహాఁ...రాదని కాదు. ఇప్పుడుమాత్రం వచ్చేది నాకే. ఆ తర్వాత బహుశా వాళ్ళకు రావచ్చు.'

'ఏమో! వాళ్ళకే వస్తుందేమో!'

'అంటే......నాకు రాదనా?' కోపంగా అడిగాడు రాఘవ.

'వాళ్ళకి రాకూడదనా?'

'ఏమిటి జానకి! నువ్వు మరీ అన్యాయంగా ఆలోచిస్తావ్. వాళ్లకు సర్వీస్ సీనియారిటీ లేదు. నాలాగా సిన్సియర్ వర్కర్సు కారు.'

'అందరూ తమ గురించి అలాగే అనుకుంటారు.'

'ఈ విషయంలో నేనేం నాగురించి గొప్పలు చెప్పడం లేదు. అయినా నువ్వు ఇలా ఎందుకు మాట్లాడుతున్నావో నా కర్థం కావడం లేదు.' అన్నాడు చిన్నబోతూ.

జానకికికూడా అలామాట్లాడ్డం ఇష్టం లేదు కాని...భర్తకుతోడుగా తాను సంబరపడితే, రాఘవ అమాంతం కళ్లు తెరిచే కలలు కంటుంటాడు, అని జానకికి బాగా తెలుసు. అందుకే భయం కూడా.

'చూడండి! ఈనాడు ఆఫీసుల్లోనే కానివ్వండి, మరెక్కడా కానివ్వండి, సిన్సియర్‌గా చేసే వర్కు కాని, సీనియారిటి కాని కాదు; పేకుబడో, లంచమో కావాలి అలాంటప్పుడు మీరు అమాయకంగా సర్వీస్ లేదని, వర్కు చేయరని, రాదని ఎందుకనుకుంటారు. మీ మాట ప్రకారం, జోస్యం నిజమే అయితే ప్రమోషన్ అందరికి వస్తుంది. లేకుంటే ఎవ్వరికి రాదు. అంటే జోస్యం అబద్ధం అన్నట్టేగా.'

'అంటే'—కోపంగా అడిగాడు రాఘవ.

'మీరు అమాయకంగా ఆలోచిస్తూ, వాడి మాటలు, వీడి మాటలు పట్టుకొని ఊరికే మనస్సు పాడు చేసుకోకండి...' జానకి మాటలు పూర్తి కాకముందే రాఘవ విసురుగా బయటికి వెళ్ళిపోయాడు.

'ప్చ్......ఎంత అన్యాయం, అక్రమం' అంటూ గొణుక్కున్నాడు రాఘవ.

రెండు రోజులుగా ముభావంగా వున్న భర్తతో ఏం మాట్లాడాలో తెలియక ఊరుకొంది జానకి. ఆనాడు రాఘవ, ఆఫీసు నుండి వస్తూనే గదిలో కూర్చొని అలా అనడంతో మౌనంగా విని, వినవట్టే ఊరుకొంది.

'చూశావా జానకీ! ఎంత పని జరిగిందో!' అన్నాడు. తలెత్తి ఏమిటన్నట్టుగా చూసింది.

'వెంకట్రావు ఆఫీసులో చేరి రెండు సంవత్సరాలేగా అయ్యింది. వాడికి ప్రమోషన్ వచ్చింది. వాడసలు ఒక్క లెటర్ స్పెల్లింగ్ తప్పులేకుండా రాయలేడు. కాని' అంటూ నిట్టూర్చాడు. జానకి మాట్లాడలేదు. ఓ సారి భర్త మొహంలోకి చూసి వెళ్ళిపోయింది.

రాత్రి భోజనాలప్పుడు సరిగా తినీ తినకుండా పళ్లెంలో నీళ్ళు పోసి వెళ్లిపోతున్న భర్తను చూసి చాలా బాధ పడిపోయింది జానకి.

జానకి గదిలో కెళ్లేసరికి, కిటికీకి దగ్గరగా కుర్చీ లాక్కొని కూర్చొని ఏదో ఆలోచిస్తున్నాడు రాఘవ. అతని మొహంలో బాధ, నిరాశ, స్పష్టంగా కన్పించాయి జానకికి. దగ్గరగా వెళ్లి అడిగింది— 'అలా వున్నారేం?' రాఘవ మాట్లాడలేదు. రెండోసారి లాలనగా అడిగినా లాభం లేకపోయింది.

'జానకీ! నన్ను విసిగించక వెళ్ళు!'

అన్నాడు. జానకి మరింత రెట్టించి అడగ లేక వెళ్ళిపోయింది.

అర్ధరాత్రి లేచి కూర్చుంది జానకి. చీకట్లో రాఘవ యింకా అలా కుర్చీలో కూర్చొని వున్నాడు. ఆలోచనలలో మునిగి, లేచిన జానకిని గమనించని రాఘవ, హఠాత్తుగా లైటు వెలగడంతో ఉలిక్కిపడి తల తిప్పి చూసాడు.

'మీరింకా పడుకోలేదా ?' అంది దగ్గరగా వెళ్లి.

'నిద్ర రావడం లేదు జానకీ !' చాలా మెల్లగా అన్నాడు రాఘవ.

'ఎందుకు ? వొంట్లో బావుండలేదా ?' అంది అసలు విషయం తెలిసినా.

జానకి ప్రశ్నకు నవ్వేమా, 'వొంట్లో కాదు — మనసు బావులేదు. అసలు......ఈ బ్రతుకే బావులేదు జానకీ' అన్నాడు నిరాశగా.

ఈ బతుకు చాలు !

అతని మాటల్లోని అర్థం తెలుసుకొని, నిరాశ వర్ధం చేసుకొని నిలువునా భయపడి పోయి, అంతలోనే మామూలుగా అయిపోయింది జానకి.

'జానకి ! అంతా అన్యాయం. ప్చ్. తెలిసికూడా నేనెందుకలా వెర్రిగా ఆశించానో అర్థం కావడంలేదు. నువ్వు చెబుతూనే వున్నా. పిచ్చినమ్మకాలతో ఎన్ని ఊహించుకొని, ఎన్నెన్ని ఆశలు అల్లుకున్నాను. ఓహ్ ... ఛ ... వెధవ బతుకైపోయింది.'

చటుక్కున రాఘవ నోటిని మూసేసింది జానకి.

'నిరాశను ఎదుర్కొనే శక్తి వున్నప్పుడే ఆశను పెంచుకోవాలి. ఈనాడు కలలు కనే క్షణం రేపు పరిహసిస్తుందంటే, కోరింది అందలేదని బాధకంటే ఈ పరిహాసమే, పరిహసించే ఆ క్షణమే భరించడం కష్టమైపోతుంది. అందుకే.'

'నిజమే జానకి! కాని...' అని ఒప్పుకుంటూనే, కాసేపు మౌనంగావుండి 'అసలేం జరిగిందంటే—'

'వద్దు ! నాకేం చెప్పొద్దు! నాకర్థమైంది ఒక్కటే— 'రేపు' లేదనికాదు. వుంది. ఉండాలి. ఉండాలని ప్రతిమనిషి కలలు కనాలి. కాని ఆ కలలు పరిధిని మించక అవధిని దాటనంతవరకే క్షేమకరం. కాని... ఆ పరిధినిదాటి, పిచ్చినమ్మకాలతో, చదువుకున్న చదువును సైతం మరచి, వాటికి చేయూతనిచ్చి, ప్రాణం పోసి, రంగుల్లోచూస్తే, ఆ తరువాత ఎదురయ్యే పరిస్థితులు మనిషిని నిరాశా పరుడిగానే కాదు, ప్రాణంవున్న శవంగా మారుస్తాయి. అందుకే మీలో ఆ బలహీనత వుండకూడదు.

నిరాశను ఎదుర్కొనే ధైర్యం కలిగి వుండటమే ఆశించడానికి పెద్ద అర్హత. అనుకున్నది, ఆశించినది అందినా, అందకున్నా. చలించకుండా వున్నంతకాలం బ్రతుకు ఎంతో అందంగా, మధురంగా తేలిగ్గా వుంటుంది' అంది జానకి.

'చూడండి ! మనకేం లోటని వెధవ బతుకైపోయిందంటున్నారూ? మనం ఎంతో హాయిగా, ఎన్నో కాపురాలకంటే సుఖ శాంతులతో కాపురం చేసుకుంటున్నాం. కలతలులేని కాపురం మనది. కడుపునిండా తింటున్నాం. నలుగురికి పెట్టలేకపోయినా, ఎదుటివారిముందు చేయి చాచకుండా, సంసారం చితికిపోవడానికి కారణమయ్యే అప్పులులేకుండా వుంటున్నాం. మనకు పెద్ద దిక్కుగా అత్తయ్య, మనిద్దరిమధ్య బాబు వున్నారు. మనకేం తక్కువైందని ? ఏం లోటుందని ? మనం చాలామందికంటే ఎంతో హాయిగా వుంటున్నాం— కాదూ ! మనకీ బ్రతుకు చాలదూ?' అంది. జానకి, రాఘవ మొహాన్ని రెండుచేతుల్లోకి తీసుకొని అతని కళ్ళల్లోకి అనురాగంగాచూస్తూ.

'అవును. మనకీ బ్రతుకుచాలు! నువ్వు తోడుగావున్న ఈ బ్రతుకుచాలు జానకీ' అన్నాడు రాఘవ జానకి కళ్ళల్లోకి అమాయకంగా చూస్తూ. జానకి తృప్తిగా నవ్వేసింది.

భారతీయ చిత్రకారులు

రచన, చిత్రాలు: కారిపు సోమరాజు

ప్రసన్న

(జననం: 1935) శ్రీ ప్రసన్నగారు కళాధ్యాపకులవద్ద శిక్షణ పొందలేదు. బ్రష్ పట్టుకోడం మాత్రం ఏవరి వద్దనో నేర్చుకున్నారు. వీరు దృశ్య చిత్రకారులు. అయినా 'రియలిస్టిక్ లేండ్ స్కేప్' కాలేదు. అందేత వీరు ప్రకృతిని చూస్తున్న సమయంలో స్కెచ్‌లు వేయరు. ఆ తర్వాత తన మనోనేత్రం ముందు మెరపులా మెరసిన ఆ యా దృశ్యాల్ని చిత్రీకరిస్తారు. హిమాలయ చిత్రమాలను రచించేరు. అందుకే వీరు రెండుసార్లు హిమాలయాలలోకి వెళ్ళేరు.

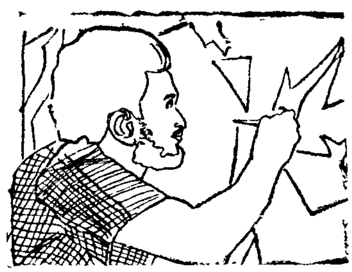

జహంగీరు ఆర్ట్ గేలరీలో 1962 లో వీరి చిత్రాలు మొట్టమొదటగా ప్రదర్శింపబడ్డాయి. ఇప్పటికి ఏడుసార్లు ప్రదర్శితమయ్యాయి. బాగా ఆలోచించడం, పాతకొత్తలు చదవడం వీరి హాబీలు.